

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۳۱): حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل:

۲۱۳۰۷

دوره دوازدهم - سال دوم

ثبت: ۳۸۱

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۳۱): حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات

نوع گزارش: طرح/لایحه ☒، نظارتی ☐، راهبردی ☐، پیش‌نویس قانونی ☐
نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه مخابرات و فناوری اطلاعات)
تهیه و تدوین کنندگان: حسن پوراسماعیل، محمدحسن هدایتی
مدیر مطالعه: رسول سلیمانی
ناظران علمی: حبیب‌الله ظفریان، میلاد بیگی
صفحه‌آرا: نفیسه حاجی‌صفری
ویراستار ادبی: زهره عطاردی

واژه‌های کلیدی:

۱. بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۵
۲. قانون بودجه ۱۴۰۴
۳. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۴. مرکز ملی فضای مجازی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۱۰/۰۸

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۱/۱۱

به نام خدا

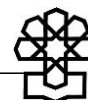
فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	خلاصه مدیریتی
۳.....	۱. مقدمه
۳.....	۲. ردیف‌های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن
۴.....	۱-۲. ردیف‌های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در لایحه بودجه ۱۴۰۵
۶.....	۲-۲. الزامات منابع لایحه بودجه در سال ۱۴۰۵
۶.....	۳. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه ۱۴۰۵
۹.....	۴. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی براساس برنامه‌های اجرایی
۱۱.....	۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در ردیف‌های متفرقه
۱۱.....	۱-۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه
۱۳.....	۲-۵. اعتبارات ردیف‌های متفرقه جدول ۹ لایحه بودجه
۱۳.....	۶. اعتبارات جمعی - خرجی در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات
۱۴.....	۷. بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴
۱۶.....	۸. نکات مهم لایحه بودجه سال ۱۴۰۵
۱۷.....	۹. جمع‌بندی و پیشنهادها
۱۹.....	منابع و مأخذ

فهرست جداول

۴.....	جدول ۱. مجموع درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سهم آن از منابع بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۵
۵.....	جدول ۲. درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه ۱۴۰۵
۶.....	جدول ۳. الزامات منابع لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات
۸.....	جدول ۴. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل دستگاه سیاستگذار شامل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی
۱۰.....	جدول ۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی براساس برنامه‌های اجرایی
۱۲.....	جدول ۶. اعتبارات ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول شماره (۷) دستگاه‌های ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
۱۳.....	جدول ۷. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه جدول ۹ لایحه بودجه در حوزه ارتباطات
۱۴.....	جدول ۸. مصارف جمعی - خرجی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات
۱۵.....	جدول ۹. بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵
۱۸.....	جدول ۱۰. ساختار پیشنهادی حقوق گمرکی تلفن همراه
۱۸.....	جدول ۱۱. تخمین درآمد حقوق گمرکی تلفن همراه بیش از ۶۰۰ یورو

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۳۱): حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات

Doi: [10.22034/mrc.report.21307](https://doi.org/10.22034/mrc.report.21307)

چکیده

در لایحه بودجه ۱۴۰۵، درآمدهای مربوط به حوزه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی بیش از ۴۳ هزار میلیارد تومان برآورد شده که نسبت به سال ۱۴۰۴ (حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان) ۴۳ درصد رشد دارد. این رقم معادل ۰/۷۲ درصد از کل منابع بودجه عمومی دولت و ۱/۲۷ درصد از درآمدهای عملیاتی دولت است. حدود ۹۳ درصد درآمدهای این بخش از محل حق السهم دولت از کاروران (اپراتورهای) ارتباطی پیش‌بینی شده است که نشانگر اتکای زیاد درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به عملکرد اپراتورهاست. در الزامات منابع، حقوق گمرکی گوشی‌های بالای ۶۰۰ یورو ۱۵ درصد تعیین شده (بدون تغییر نسبت به ۱۴۰۴) و برای نخستین بار حق السهم دولت از درآمد سالیانه کاربران ارتباطی در برنامه‌های هوش مصنوعی ۳ درصد و همچنین حق امتیاز صدور پروانه کاربران ارتباطی درخصوص برنامه‌های هوش مصنوعی ۵۰ میلیارد تومان درج شده است. در بخش مصارف، مجموع اعتبارات وزارت ارتباطات و دستگاه‌های تابعه از ۲۳/۸ به ۳۰/۳ هزار میلیارد تومان (حدود ۲۷ درصد رشد) رسیده و ۹۳ درصد اعتبارات ۱۴۰۵ (حدود ۲۸/۱ هزار میلیارد تومان) از طریق ستاد وزارتخانه هزینه می‌شود. ۸۴ درصد اعتبارات این بخش (حدود ۲۵/۴ هزار میلیارد تومان) تملک دارایی سرمایه‌ای است. اعتبارات مرکز ملی فضای مجازی ۷۱۴ میلیارد تومان (۳ درصد رشد) است. شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، در مجموع دارای درآمد ۶۵/۴ و هزینه ۵۹/۴ هزار میلیارد تومان خواهند بود.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات یکی از پیشران‌های اصلی توسعه اقتصادی، تحول دیجیتال، ارتقای بهره‌وری و تحقق دولت هوشمند محسوب می‌شود. لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، به‌عنوان بودجه اجرایی سالیانه در چارچوب برنامه هفتم توسعه، نقش تعیین‌کننده‌ای در جهت‌دهی به سیاست‌ها، منابع و مصارف این بخش دارد. بررسی دقیق منابع درآمدی، اعتبارات دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی و الزامات بودجه‌ای این حوزه، برای ارزیابی پایداری مالی، کارایی هزینه‌کرد و میزان تحقق اهداف کلان توسعه فاوا ضروری است.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

براساس لایحه بودجه ۱۴۰۵، مجموع درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی بیش از ۴۳ هزار میلیارد تومان برآورد شده که نسبت به سال قبل (۱۴۰۴) رشد معنادار ۴۳ درصدی دارد. این درآمدها سهم محدودی از منابع کل بودجه عمومی دولت را تشکیل می‌دهد، اما از منظر تراز مالی، بخش فاوا از معدود بخش‌هایی است که درآمدهای آن به‌طور قابل‌توجهی بیش از اعتبارات آن (۳۰/۳ هزار میلیارد تومان اعتبار در سال ۱۴۰۵) است. درمقابل، ساختار درآمدی این بخش به‌شدت به حق‌السهم دولت از اپراتورها متکی است و تنوع منابع درآمدی محدود است.

در سمت مصارف، مجموع اعتبارات وزارت ارتباطات و دستگاه‌های تابعه در سال ۱۴۰۵ با رشدی حدود ۲۷ درصدی به بیش از ۳۰ هزار میلیارد تومان رسیده است. بخش عمده این اعتبارات به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اختصاص یافته که نشان‌دهنده تمرکز بودجه بر توسعه زیرساخت‌ها، به‌ویژه شبکه ملی اطلاعات، دولت هوشمند و صنعت فضایی است. تمرکز بالای اعتبارات در ستاد مرکزی وزارتخانه و سهم محدود دستگاه‌های تابعه از هزینه‌کرد، از ویژگی‌های ساختاری بودجه این بخش است.

در بخش الزامات بودجه‌ای، برای نخستین‌بار احکامی در حوزه هوش مصنوعی ازجمله تعیین حق‌السهم دولت از درآمد کاربران ارتباطی و حق امتیاز صدور پروانه به‌منظور تقویت حوزه هوش مصنوعی پیش‌بینی شده که بیانگر ورود تدریجی دولت به تنظیم‌گری مالی این حوزه نوظهور است.

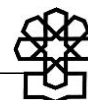
در حوزه شرکت‌های دولتی، مجموع درآمد و هزینه شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات رشد قابل‌توجهی داشته است. بااین‌حال، زیان‌دهی شرکت ملی پست و هزینه‌های بالای شرکت ارتباطات زیرساخت، ضرورت اصلاحات ساختاری و تقویت نظارت را برجسته می‌کند.

نقاط قوت لایحه

- تراز مثبت درآمد و هزینه در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات و عدم وابستگی این بخش به سایر منابع عمومی دولت،
- سهم بالای اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و تمرکز بر توسعه زیرساخت‌های راهبردی،
- رشد قابل‌توجه منابع درآمدی نسبت به سال قبل، در مقایسه با میزان کمتر رشد مصارف،
- پیش‌بینی احکام جدید در حوزه هوش مصنوعی.

نقاط ضعف و چالش‌ها

- اتکای بسیار بالا (۹۳ درصدی) درآمدهای وزارت ارتباطات به درآمدهای حاصل از حق‌السهم اپراتورها و محدود بودن تنوع منابع درآمدی،
- تمرکز شدید اعتبارات در ستاد وزارتخانه و سهم پایین دستگاه‌های تابعه،
- زیان‌دهی شرکت ملی پست و عدم اجرای کامل برخی تکالیف قانونی مرتبط با اصلاح ساختار آن،
- هزینه‌های سنگین شرکت ارتباطات زیرساخت و ضرورت اجرای احکام اصلاح ساختار مندرج در برنامه‌های توسعه،
- شفافیت ناکافی در عملکرد برخی صندوق‌ها و سازوکارهای حمایتی مرتبط با توسعه زیرساخت‌ها.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی

- تنوع بخشی به منابع درآمدی حوزه فاوا و کاهش وابستگی بودجه به حق السهم اپراتورها از طریق توسعه درآمدهای مبتنی بر خدمات نوین دیجیتال،
- تقویت نظارت مجلس بر عملکرد مالی و ساختاری شرکت های دولتی تابعه، به ویژه شرکت ملی پست و شرکت ارتباطات زیرساخت، و تسريع در اجرای احكام اصلاح ساختار آنها،
- بازنگری در توزیع اعتبارات بین ستاد وزارتخانه و دستگاه های اجرایی تابعه به منظور افزایش کارایی و پاسخ گویی،
- تدوین چارچوب شفاف برای هزینه کرد منابع مرتبط با شبکه ملی اطلاعات و دولت هوشمند با هدف جلوگیری از هم پوشانی منابع و افزایش اثربخشی سرمایه گذاری ها،
- هدف گذاری های دقیق مصارف حوزه هوش مصنوعی در سال ۱۴۰۵ به منظور ارزیابی آثار مالی، اقتصادی و تنظیم گری احکام جدید بودجه ای.

۱. مقدمه

بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات (فاوا) به عنوان یکی از محورهای اصلی و توانمندساز توسعه اقتصاد دیجیتال و توسعه دولت هوشمند شناخته می شود. با توجه به نقش کلیدی فاوا در رشد اقتصادی، افزایش بهره وری و ارتقای کیفیت خدمات عمومی، بودجه ریزی این حوزه حائز اهمیت است. اعتبارات بخش فاوا و نوع تمرکز آن می تواند تأثیر بسزایی در تحقق اهداف برنامه هفتم کشور و سایر سیاست های کلان مرتبط با بخش فاواي کشور داشته باشد.

بیشتر دستگاه های اجرایی کشور برنامه های توسعه فاوا را در حوزه وظایف خود دنبال و اعتبارات لازم را از بودجه سالیانه کشور تأمین می کنند. این گزارش صرفاً به بررسی منابع و مصارف لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ برای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه های تابعه آن و همچنین مرکز ملی فضای مجازی می پردازد.

همچنین، بودجه دستگاه ها و شرکت های ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ بررسی می شود. محورهای اصلی فاوا شامل توسعه شبکه ملی اطلاعات، گسترش خدمات دولت هوشمند، تقویت اقتصاد دیجیتال، سرمایه گذاری در صنعت فضایی، امنیت سایبری و نظایر آن مورد توجه این گزارش هستند.

۲. ردیف های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه های زیرمجموعه آن

منابع بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، شامل ۶ حوزه درآمدهای مالیاتی، درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، درآمدهای حاصل از فروش کالا و خدمات، درآمدهای حاصل از جرائم و خسارات، درآمدهای ناشی از کمک های اجتماعی و درآمدهای متفرقه دولت است. این منابع در چهار بخش درآمدها، واگذاری دارایی های سرمایه ای، واگذاری دارایی های مالی، درآمدهای اختصاصی دولت، تفکیک می شوند. در جدول ۱ میزان هر بخش از منابع بودجه عمومی دولت و سهم وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از آن به صورت خلاصه نشان داده شده است.

جدول ۱. مجموع درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و سهم آن از منابع بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۵

(مبالغ به یکصد ریال)

سرفصل منابع لایحه	منابع کل بودجه سال ۱۴۰۵	مجموع درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در سال ۱۴۰۵	سهم از کل به درصد
درآمدها	۳۴.۰۱۴.۵۹۳.۳۳۶	۴۳۱.۳۰۰.۰۰۰	۱/۲۷
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۲.۷۵۰.۹۵۵.۵۶۰	۰	۰
واگذاری دارایی‌های مالی	۱۵.۴۳۴.۴۵۱.۱۰۴	۰	۰
درآمدهای اختصاصی دولت	۷.۳۴۰.۰۰۰.۰۰۰	۰	۰
مجموع	۵۹.۵۴۰.۰۰۰.۰۰۰	۴۳۱.۳۰۰.۰۰۰	۰/۷۲

مأخذ: مستخرج از اطلاعات لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ [۱].

مجموع درآمدهای مربوط به حوزه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه ۱۴۰۵، بیش از ۴۳ هزار میلیارد تومان است که این مقدار حدود ۰/۷۲ درصد از مجموع منابع بودجه عمومی دولت و ۱/۲۷ درصد از درآمدهای عملیاتی دولت است. گستره مورد بررسی این گزارش به‌طور مشخص منابع مکتسبه دولت از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه آن و مرکز ملی فضای مجازی است.

۲-۱. ردیف‌های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در لایحه بودجه ۱۴۰۵

جزئیات ردیف‌های درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در لایحه بودجه ۱۴۰۵ در جدول ۲ نشان داده شده است. مطابق ردیف‌های درآمدی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های تابعه آن در سال ۱۴۰۵، بیش از ۴۳ هزار میلیارد تومان درآمد خواهند داشت. درآمد دولت از این بخش در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، بالغ بر ۳۰ هزار میلیارد تومان بود که این موضوع بیانگر رشد ۴۳ درصدی مجموع درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است.

با وجود این، از آنجاکه مطابق جزئیات ردیف‌های درآمدی حدود ۹۳ درصد منابع درآمدی این بخش از محل حق‌السهم دولت از اپراتورها حاصل خواهد شد، می‌توان این‌گونه جمع‌بندی کرد که دولت برای تحقق رشد درآمدهای بودجه در بخش فاوا در سال ۱۴۰۵، بیشتر متکی به افزایش درآمد کاروران مخابراتی است.

جدول ۲. درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه ۱۴۰۵

(مبالغ به یکصد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	برآورد ۱۴۰۵					
		عمومی			جمع کل		
		ملی	استانی	جمع	اختصاصی	ملی	استانی
۱۳۰۴۰۴	درآمد حاصل از مالکیت دولت در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات - حق امتیاز شبکه و جریمه عدم انجام تعهدات (موضوع ماده واحده قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات)	۴۰۰.۰۰۰.۰۰۰	۰	۴۰۰.۰۰۰.۰۰۰	۰	۴۰۰.۰۰۰.۰۰۰	۰
۱۳۰۴۱۳	درآمد حاصل از نامبرینگ (شماره‌گذاری مخابراتی) (ازجمله موضوع بند «الف» و بند «ب» ماده (۱۱-۱) پروانه صادره اپراتورهای همراه اول و ایرانسل و بندهای مشابه آن در سایر اپراتورها)	۱.۱۰۰.۰۰۰	۰	۱.۱۰۰.۰۰۰	۰	۱.۱۰۰.۰۰۰	۰
۱۳۰۴۱۴	درآمد حاصل از حق السهم سازمان (ازجمله موضوع درآمدهای عملیاتی اپراتورها - بند «ج» ماده (۱۱-۱) پروانه صادره اپراتورهای همراه اول و ایرانسل و بندهای مشابه در سایر اپراتورها)	۷.۶۰۰.۰۰۰	۰	۷.۶۰۰.۰۰۰	۰	۷.۶۰۰.۰۰۰	۰
۱۴۰۱۰۶	درآمد حاصل از خدمات مخابراتی - حق استفاده از فرکانس رادیویی	۱۰.۰۰۰.۰۰۰	۰	۱۰.۰۰۰.۰۰۰	۰	۱۰.۰۰۰.۰۰۰	۰
۱۴۰۷۱۷۳	حق السهم دولت از محل درآمدهای کارورهای پستی (موضوع ماده واحده قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت‌های بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات)	۱.۰۰۰.۰۰۰	۰	۱.۰۰۰.۰۰۰	۰	۱.۰۰۰.۰۰۰	۰
۱۴۰۲۱۴	اعطای مجوزهای فضایی، فروش داده و تصاویر ماهواره‌ای	۷۰۰.۰۰۰	۰	۷۰۰.۰۰۰	۰	۷۰۰.۰۰۰	۰
۱۴۰۲۰۷	درآمد حاصل از فروش و عرضه فعالیت‌های فضایی	۹۰۰.۰۰۰	۰	۹۰۰.۰۰۰	۰	۹۰۰.۰۰۰	۰
۱۶۰۱۵۴	درآمد حاصل از افزایش ۰.۴ قران به قیمت هر پیامک (۰.۱ قران افزایش مزبور موضوع بند «ش» ماده (۷۲) قانون جوانی جمعیت)	۱۰.۰۰۰.۰۰۰	۰	۱۰.۰۰۰.۰۰۰	۰	۱۰.۰۰۰.۰۰۰	۰
جمع		۴۳۱.۳۰۰.۰۰۰	۰	۴۳۱.۳۰۰.۰۰۰	۰	۴۳۱.۳۰۰.۰۰۰	۰

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۵، جدول شماره ۵ - درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی مالی بر حسب قسمت، بخش، بند «۱». [۱]

۲-۲. الزامات منابع لایحه بودجه در سال ۱۴۰۵

«قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی» در تاریخ ۳۰ آذر ۱۴۰۴ در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است. در این قانون برخی از چارچوب‌های لوایح بودجه سنواتی مشخص شده است. لایحه بودجه در سال ۱۴۰۵ در راستای رعایت قانون مذکور، شامل ردیف‌هایی با عنوان الزامات منابع لایحه بودجه است. الزامات منابع لایحه بودجه در سال ۱۴۰۵ در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات در جدول ۳ این گزارش استخراج شده است.

جدول ۳. الزامات منابع لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات

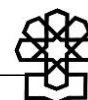
استناد قانونی	الزام ۱۴۰۵		مصوب ۱۴۰۴		عنوان	ردیف
	واحد	مقدار	واحد	مقدار		
بند «۷» ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی	درصد	۱۵	درصد	۱۵	حقوق گمرکی گوشی‌های تلفن همراه با قیمت بالای ۶۰۰ یورو	۳-۱-۷
بند «۴۴» ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی	ریال	۲۰	—	—	نرخ ثبت (رجیستری) تجهیزات هوشمند وارداتی از قبیل گوشی همراه و تجهیزات خودرویی و شبکه‌های ارتباطی	۳-۲
بند «۴۳» ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی	درصد	۳	—	—	حق‌السهم دولت از درآمد سالیانه کاروران ارتباطی درخصوص برنامه‌های هوش مصنوعی	۶-۷
بند «۴۳» ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی	میلیون ریال	۵۰	—	—	حق امتیاز دولت از صدور پروانه کاروران ارتباطی درخصوص برنامه‌های هوش مصنوعی	۶-۸

مأخذ: ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ [۱، ۲].

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، حقوق گمرکی گوشی‌های تلفن همراه با قیمت بالای ۶۰۰ یورو در سال ۱۴۰۵ به میزان ۱۵ درصد تعیین شده است. حقوق گمرکی چنین گوشی‌هایی در سال ۱۴۰۴ نیز ۱۵ درصد تعیین شده بود. حق‌السهم دولت از درآمد سالیانه کاربران ارتباطی درخصوص برنامه‌های هوش مصنوعی در سال ۱۴۰۵ به میزان ۳ درصد تعیین شده که برای اولین بار وارد لایحه بودجه سنواتی شده است. علاوه‌براین، حق امتیاز دولت از صدور پروانه کاربران ارتباطی درخصوص برنامه‌های هوش مصنوعی به میزان ۵۰ میلیارد تومان تعیین شده که این ردیف نیز برای اولین بار وارد لایحه بودجه سنواتی شده است.

۳. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه ۱۴۰۵

اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و همچنین مرکز ملی فضای مجازی در لایحه بودجه ۱۴۰۵، [قانون بودجه ۱۴۰۴](#) [۳] و عملکرد قانون بودجه ۱۴۰۳ در جدول ۴ نشان داده شده است. مجموع اعتبارات وزارتخانه

مذکور و دستگاه‌های تابعه آن با ۲۷ درصد رشد از اعتبار ۲۳/۸ هزار میلیارد تومان سال ۱۴۰۴ به ۳۰/۳ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۵ می‌رسد. ۹۳ درصد اعتبارات سال ۱۴۰۵، یعنی بالغ بر ۲۸/۱ هزار میلیارد تومان، مستقیماً از طریق ستاد مرکزی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات صرف برنامه‌ها خواهد شد و فقط ۷ درصد آن از طریق دستگاه‌های تابعه وزارت ارتباطات هزینه خواهد شد. اعتبارات مرکز ملی فضای مجازی نیز با ۳ درصد رشد از ۶۹۶ میلیارد تومان سال ۱۴۰۴ به ۷۱۴ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۵ می‌رسد.

همچنین بالغ بر ۲۵/۴ هزار میلیارد تومان، معادل ۸۴ درصد از اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های اجرایی تابعه آن، در سال ۱۴۰۵ به صورت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خواهد شد. این شاخص در سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ حدود ۸۶ درصد بوده است.

از نکات قابل توجه در بخش اعتبارات دستگاه‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات این است که بودجه سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی با ۱۰۲ درصد رشد به ۹۳۷ میلیارد تومان رسیده که ۹۱۶ میلیارد تومان از این مبلغ به صورت هزینه‌ای و فقط ۲۱ میلیارد تومان از این مبلغ به صورت تملک دارایی خواهد بود.

همچنین، بودجه پارک علم و فناوری ارتباطات و فناوری اطلاعات در سال ۱۴۰۵، رشد نزدیک به ۳۹ درصدی داشته که بیش از ۹۰ درصد آن به صورت هزینه‌ای خواهد بود و فقط ۱۰ درصد آن به صورت تملک دارایی سرمایه‌ای است. مصارف بودجه مرکز ملی فضای مجازی در سال ۱۴۰۵ حدود ۷۱۴ میلیارد تومان خواهد بود که صرفاً به میزان ۳ درصد رشد خواهد داشت. اعتبارات هزینه‌ای مرکز ملی فضای مجازی با ۱۴ درصد افزایش از اعتبار ۱۲۶ میلیارد تومان سال ۱۴۰۴، به اعتبار ۱۴۴ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۵ رسیده است؛ اما اعتبارات تملک دارایی مرکز ملی فضای مجازی در سال ۱۴۰۵ با مبلغ ۵۷۰ میلیارد تومان ثابت مانده است.

تحلیل جدول اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی به عنوان دو دستگاه سیاستگذار (جدول ۷) نشان می‌دهد، دستگاه‌های اجرایی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات حدود ۰/۷۸ درصد از مجموع اعتبارات ملی را به خود اختصاص می‌دهند. از این مقدار سهم اعتبارات هزینه‌ای، حوزه فاوا حدود ۰/۱۴ درصد از کل اعتبارات هزینه‌ای - ملی دستگاه‌های اجرایی کشور و سهم اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای حدود ۴/۷۷ درصد از کل اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای - ملی است.

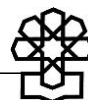
نکته مثبت درخصوص بودجه بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات، تراز مثبت بین درآمدها و اعتبارات دولت در این بخش است که این موضوع نشان‌دهنده عدم وابستگی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور به سایر منابع درآمدی دولت به منظور پوشش هزینه‌های خود است. مطابق جدول ۲، درآمدهای این حوزه برای سال آینده حدود ۴۳ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود و مطابق جدول ۴، مجموع اعتبارات این بخش (مشمول بر اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی سرمایه‌ای و اختصاصی) حدود ۳۱ هزار میلیارد تومان است.

جدول ۴. اعتبارات دستگاه‌های اجرایی ذیل دستگاه سیاستگذار شامل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی

(مبالغ به یکصد ریال)

اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای															دستگاه اجرایی	
درصد رشد	جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای						هزینه‌ای						عنوان دستگاه اجرایی	شماره طبقه‌بندی	
		برآورد ۱۴۰۵				مصوب ۱۴۰۴	عملکرد ۱۴۰۳	برآورد ۱۴۰۵				مصوب ۱۴۰۴	عملکرد منابع عمومی ۱۴۰۳			
		جمع	اختصاصی	متفرقه جدول ۷	عمومی جدول ۷			جمع	اختصاصی	متفرقه جدول ۷	عمومی جدول ۷					
۲۷	۳۰۲,۸۵۳,۶۸۹	۲۵۴,۳۳۲,۹۹۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۶,۳۶۲,۰۰۰	۱۷,۹۷۰,۹۹۰	۲۰۴,۴۳۰,۲۲۰	۱۳۳,۹۹۴,۴۱۸	۴۸,۵۲۰,۶۹۹	۳,۷۰۰,۰۰۰	۳۲,۸۴۴,۴۸۹	۱۱,۹۷۶,۲۱۰	۳۳,۲۴۶,۵۰۰	۲۱,۹۰۲,۳۹۸	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۴۹۰۰۰	
۱۴	۳۸۰,۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	.	.	۱۰۰,۰۰۰	.	.	۳,۷۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	.	۲,۲۰۰,۰۰۰	۴,۳۲۰,۰۰۰	۱,۳۲۵,۲۳۷	پژوهشگاه فضایی ایران	۱۱۳۵۸۶	
۲۶	۲۸۰,۹۳۶,۴۸۹	۲۵۲,۰۷۷,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۵,۱۶۲,۰۰۰	۱۶,۹۱۵,۰۰۰	۲۰۲,۳۴۶,۰۰۰	۱۳۲,۳۵۸,۴۲۲	۲۸,۸۵۹,۴۸۹	.	۲۴,۸۵۹,۴۸۹	۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۱۰۶,۰۰۰	۱۴,۶۰۵,۱۶۲	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۴۹۰۰۰	
۲۵	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	.	.	۲۰,۰۰۰	۱۴۰,۰۰۰	۱۱۰,۰۵۲	۲۸۰,۰۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	.	۲,۱۰۰,۰۰۰	۲,۲۶۶,۰۰۰	۱,۳۷۷,۱۶۸	پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۴۹۰۰۱	
.	۳۸,۰۰۰	.	.	.	.	.	.	۳۸,۰۰۰	.	.	۳۸,۰۰۰	۳۸,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات	۱۴۹۰۰۸	
۱۰۲	۹,۳۷۲,۹۳۴	۲۱۵,۰۰۰	.	.	۲۱۵,۰۰۰	۱۹۵,۰۰۰	۱۴۶,۳۵۱	۹,۱۵۷,۹۳۴	.	۷,۱۳۹,۰۰۰	۲,۰۱۸,۹۳۴	۴,۴۴۷,۰۰۰	۳,۲۰۸,۹۱۸	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۱۴۹۱۰۰	
۱۱	۳,۳۲۶,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	.	۱,۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۲۹۲,۵۲۰	۱,۸۲۶,۰۰۰	.	۸۴۶,۰۰۰	۹۸۰,۰۰۰	۱,۵۰۷,۰۰۰	۹۵۴,۵۰۵	سازمان فضایی ایران	۱۴۹۲۰۰	
۳۹	۲,۳۸۰,۲۶۶	۲۴۰,۹۹۰	.	.	۲۴۰,۹۹۰	۱۴۹,۲۲۰	۸۷,۰۷۳	۲,۱۳۹,۲۷۶	۱,۵۰۰,۰۰۰	.	۶۳۹,۲۷۶	۱,۵۶۲,۵۰۰	۴۰۶,۴۰۸	پارک علم و فناوری ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۴۹۳۰۰	
۳	۷,۱۴۰,۰۰۰	۵,۷۰۰,۰۰۰	.	.	۵,۷۰۰,۰۰۰	۵,۷۰۰,۰۰۰	۵,۳۷۹,۷۵۷	۱,۴۴۰,۰۰۰	.	.	۱,۴۴۰,۰۰۰	۱,۲۶۳,۰۰۰	۵۶۶,۱۵۴	مرکز ملی فضای مجازی کشور	۱۰۱۰۷۷	
۲۷	۳۰۹,۹۹۳,۶۸۹	۲۶۰,۰۳۲,۹۹۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۶,۳۶۲,۰۰۰	۲۳,۶۷۰,۹۹۰	۲۱۰,۱۳۰,۲۲۰	۱۳۹,۳۷۴,۱۷۵	۴۹,۹۶۰,۶۹۹	۳,۷۰۰,۰۰۰	۳۲,۸۴۴,۴۸۹	۱۳,۴۱۶,۲۱۰	۳۴,۵۰۹,۵۰۰	۲۲,۴۶۸,۵۵۲	مجموع		

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۵، جدول شماره ۷ ب - اعتبارات دستگاه‌های مستقل ذیل دستگاه سیاستگذار [۱]

۴. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی براساس برنامه‌های اجرایی

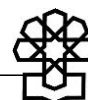
اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های تابعه آن و همچنین مرکز ملی فضای مجازی براساس برنامه‌های اجرایی در جدول ۵ نشان داده شده است. کل اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های تابعه آن بالغ بر ۱۱۲ هزار میلیارد تومان است. از این مبلغ حدود ۸۲ هزار میلیارد تومان اعتبارات شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان اعتبارات وزارتخانه مذکور و سازمان‌های تابعه آن خواهد بود. بیشتر اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های تابعه آن در برنامه توسعه شبکه ملی اطلاعات متمرکز است. این برنامه اعتباری حدود ۷۶ هزار میلیارد تومان را در سال ۱۴۰۵ خواهد داشت که حدود ۵۵ هزار میلیارد تومان از آن توسط شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات هزینه خواهد شد. برنامه توسعه دولت هوشمند نیز در مجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های تابعه آن دارای اعتباری بالغ بر ۱۱ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۵ خواهد بود که حدود ۸ هزار میلیارد تومان از آن توسط شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات هزینه خواهد شد.

جدول ۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی براساس برنامه‌های اجرایی

(مبالغ به یکصد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای				تملك دارایی‌های سرمایه‌ای				بودجه شرکتی		
		برآورد ۱۴۰۵				برآورد ۱۴۰۵				برآورد ۱۴۰۵		
		عمومی	متفرقه	اختصاصی	جمع	عمومی	متفرقه	اختصاصی	جمع	هزینه‌ای سرمایه‌ای	جمع	جمع کل برآورد ۱۴۰۵
۱۴۹۰۰۰	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۱,۹۷۶,۲۱۰	۳۲,۸۴۴,۴۸۹	۳,۷۰۰,۰۰۰	۴۸,۵۲۰,۶۹۹	۱۷,۹۷۰,۹۹۰	۲۰۶,۳۶۲,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۵۴,۳۳۲,۹۹۰	۵۹۳,۸۲۸,۰۲۳	۲۲۵,۳۱۲,۸۸۹	۸۱۹,۱۴۰,۹۱۲
۱۱۶	حمایت از توسعه فناوری و فن‌آفرینی	۶۳۹,۲۷۶	۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۲,۱۳۹,۲۷۶	۲۴۰,۹۹۰	۰	۰	۲۴۰,۹۹۰	۰	۰	۲,۳۸۰,۲۶۶
۱۱۸	خدمات بانک و بیمه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷,۲۵۵,۰۰۰	۱۹۱,۲۳۵,۰۰۰	۱۹۱,۲۳۵,۰۰۰
۱۳۶	توسعه دولت هوشمند	۳۸,۰۰۰	۴,۳۸۰,۰۰۰	۰	۴,۴۱۸,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۴۰,۰۰۰	۱۱,۰۰۰,۰۰۰	۶۸,۴۶۰,۰۰۰	۷۹,۴۶۰,۰۰۰
۱۳۷	توسعه شبکه ملی اطلاعات	۸,۱۱۸,۹۳۴	۲۲,۲۱۸,۴۸۹	۷۰۰,۰۰۰	۳۱,۰۳۷,۴۲۳	۳,۷۵۹,۰۰۰	۱۵۲,۱۶۲,۰۰۰	۲۰,۵۰۰,۰۰۰	۱۷۶,۴۲۱,۰۰۰	۴۰۸,۸۴۸,۰۲۳	۱۳۹,۵۹۷,۸۸۹	۵۴۸,۴۴۵,۹۱۲
۱۳۸	توسعه صنعت فضایی کشور	۳,۱۸۰,۰۰۰	۶,۲۴۶,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱۰,۹۲۶,۰۰۰	۱۳,۹۳۱,۰۰۰	۲۹,۲۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۴۷,۶۳۱,۰۰۰	۰	۰	۵۸,۵۵۷,۰۰۰
۱۰۱۰۷۷	مرکز ملی فضای مجازی کشور	۱,۴۴۰,۰۰۰	۰	۰	۱,۴۴۰,۰۰۰	۵,۷۰۰,۰۰۰	۰	۰	۵,۷۰۰,۰۰۰	۰	۰	۷,۱۴۰,۰۰۰
۱۴۸	سیاست‌گذاری و راهبری	۱,۴۴۰,۰۰۰	۰	۰	۱,۴۴۰,۰۰۰	۵,۷۰۰,۰۰۰	۰	۰	۵,۷۰۰,۰۰۰	۰	۰	۷,۱۴۰,۰۰۰
مجموع		۱۳,۴۱۶,۲۱۰	۳۲,۸۴۴,۴۸۹	۳,۷۰۰,۰۰۰	۴۹,۹۶۰,۶۹۹	۲۳,۶۷۰,۹۹۰	۲۰۶,۳۶۲,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۶۰,۰۳۲,۹۹۰	۵۹۳,۸۲۸,۰۲۳	۲۲۵,۳۱۲,۸۸۹	۸۱۹,۱۴۰,۹۱۲
												۱,۱۲۹,۱۳۴,۶۰۱

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۵، جدول شماره ۷ - اعتبارات دستگاه‌های اصلی براساس برنامه‌های اجرایی [۱]

۵. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در ردیف‌های متفرقه

اعتبارات متفرقه در لوایح بودجه شامل دو بخش است. بخشی از اعتبارات متفرقه در جدول ۷ با عنوان «اعتبارات متفرقه انتقال یافته به جداول ۷ ماده واحد» مطرح می‌شوند و بخشی دیگر در جدول ۹ ماده واحد مطرح می‌شوند. در اینجا ابتدا اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه تبیین می‌شوند. سپس برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه جدول ۹ لایحه بودجه در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات معرفی می‌شوند.

۵-۱. اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه

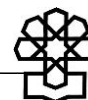
ساماندهی ردیف‌های متفرقه و امکان انتقال آنها به ردیف‌های ذیل دستگاه‌های اصلی یکی از ویژگی‌های برجسته ذکر شده از سوی دولت برای لایحه بودجه بوده است. این موضوع بدان معناست که بخش عمده‌ای از ردیف‌های اعتباری متفرقه در بودجه باید در ذیل دستگاه اصلی سیاستگذار ساماندهی شده باشند. بررسی جداول ۱-۷ لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که این موضوع در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات به‌خوبی رعایت شده است.

در این راستا، اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول ۷ بودجه سال ۱۴۰۵ در جدول ذیل نشان داده شده است. از مجموع حدود ۳۰/۳ هزار میلیارد تومان اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن در سال ۱۴۰۵، بالغ بر ۲۴ هزار میلیارد تومان آن به‌صورت اعتبارات متفرقه منتقل شده به دستگاه اصلی و در قالب اعتبارات متمرکز درآمد-هزینه (شماره طبقه‌بندی ۷۳۰۰۰۰) توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های زیرمجموعه آن هزینه خواهد شد. از این میزان اعتبار بیش از ۸۶ درصد، یعنی حدود ۲۰/۶ هزار میلیارد تومان، به‌صورت تملک دارایی به مصرف خواهد رسید.

جدول ۶. اعتبارات ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول شماره (۷) دستگاه‌های ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

لایحه ۱۴۰۵			موضوع	عنوان دستگاه	کد دستگاه	شماره طبقه‌بندی
جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای				
۲۳۰,۰۲۱,۴۸۹	۲۰۵,۱۶۲,۰۰۰	۲۴,۸۵۹,۴۸۹	اعتبارات موضوع حمایت از ایجاد، تأمین، تجهیز و توسعه زیرساخت‌های ارتباطی، ماهواره اطلاعاتی، امنیتی، صیانت، خدمات و محتوای شبکه ملی اطلاعات، اقتصاد رقومی (دیجیتال)، دولت هوشمند و حمایت از تولیدات بومی	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۴۹۰۰۰	۷۳۰۰۰۰-۹۷
۷,۱۳۹,۰۰۰	۰	۷,۱۳۹,۰۰۰	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی - موضوع حق‌السهم سازمان	سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی	۱۴۹۱۰۰	۷۳۰۰۰۰-۹۹
۸۴۶,۰۰۰	۰	۸۴۶,۰۰۰	سازمان فضایی ایران - هزینه فعالیت‌های فضایی	سازمان فضایی ایران	۱۴۹۲۰۰	۷۳۰۰۰۰-۱۰۰
۱,۲۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۰	اعتبارات موضوع تأمین، توسعه و تجهیز زیرساخت‌ها و خدمات فضایی	سازمان فضایی ایران	۱۴۹۲۰۰	۷۳۰۰۰۰-۱۰۱
۲۳۹,۲۰۶,۴۸۹	۲۰۶,۳۶۲,۰۰۰	۳۲,۸۴۴,۴۸۹	مجموع			

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۵، جدول شماره (۷-۱): اعتبارات ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول شماره (۷) دستگاه‌های اجرایی [۱]

۲-۵. اعتبارات ردیف‌های متفرقه جدول ۹ لایحه بودجه

علاوه بر اعتبارات ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول شماره (۷) لایحه بودجه ۱۴۰۵، اعتبارات ردیف‌های متفرقه جدول ۹ لایحه مذکور نیز قابل توجه است. در جدول ۹ لایحه بودجه لایحه ۱۴۰۵ یک ردیف با عنوان تسویه بدهی سنوات قبل سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی و نیروهای مسلح به شرکت ارتباطات زیرساخت ایجاد شده است. همان‌طور که در جدول ۷ نشان داده شده، مبلغ ۲۵۷ میلیارد تومان برای این ردیف پیش‌بینی شده است.

جدول ۷. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه جدول ۹ لایحه بودجه در حوزه ارتباطات

(مبالغ به یکصد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع
۵۵۰۰۰۰-۱۵	تسویه بدهی سنوات قبل سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی و نیروهای مسلح به شرکت ارتباطات زیرساخت	۲,۵۷۰,۰۰۰	.	۲,۵۷۰,۰۰۰

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۵، جدول شماره ۹ - برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه [۱].

۶. اعتبارات جمعی - خرجی در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات

در این نوع اعتبارات، درآمد تأمین شده و هزینه نیز انجام می‌شود، اما گردش ریالی انجام نمی‌شود و صرفاً ثبت حسابداری صورت می‌گیرد. به‌طور مثال، بخشودگی‌های مالیاتی از نوع اعتبارات جمعی - خرجی محسوب می‌شوند، از این منظر که دستگاه دریافت‌کننده اعتبار و پرداخت‌کننده مالیات یکی است و گردش ریالی صورت نمی‌گیرد؛ بلکه صرفاً ثبت حسابداری انجام می‌شود.

یکی از ویژگی‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، ارائه جدولی با عنوان منابع و مصارف جمعی - خرجی است که نقش شفاف‌سازی عملیات مالی دولت را ایفا می‌کند. این جدول به دولت امکان می‌دهد تا بخشی از فعالیت‌های مالی را به‌صورت ثبت حسابداری بدون جریان واقعی نقدی برنامه‌ریزی و پیگیری کند. در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات یک ردیف به‌عنوان مصارف جمعی - خرجی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ وجود دارد که در جدول ۸ نشان داده شده است. این ردیف به‌صورت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و با اولویت اجرای تکالیف برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت [۴] خواهد بود و ۲ هزار میلیارد تومان برای این ردیف هزینه خواهد شد.

جدول ۸. مصارف جمعی - خرجی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات

(مبالغ به یکصد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	جمع
830016	طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات با اولویت اجرای تکالیف برنامه هفتم توسعه و پیشرفت	۲۰,۰۰۰,۰۰۰

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۵، جدول شماره (۲۴) - مصارف جمعی - خرجی [۱].

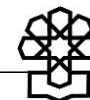
۷. بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در جدول ۹ خلاصه شده است. تعداد پنج شرکت ذیل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات فعالیت می‌کنند و مجموع درآمدهای شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در سال ۱۴۰۵ بالغ بر ۶۵/۴ هزار میلیارد تومان برآورد شده است. درحالی‌که در لایحه سال ۱۴۰۴ مجموع درآمدهای شرکت‌های مذکور حدود ۴۷/۳ هزار میلیارد تومان بود. این امر نشان می‌دهد، مجموع درآمدهای این شرکت‌ها در سال ۱۴۰۵ نسبت به سال قبل آن با رشد ۳۸/۴ درصد همراه است.

همچنین، مجموع هزینه‌های شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در سال ۱۴۰۵ حدود ۵۹/۴ هزار میلیارد تومان برآورد شده است. درحالی‌که در لایحه سال ۱۴۰۴ مجموع هزینه‌های شرکت‌های مذکور حدود ۴۳/۵ هزار میلیارد تومان بود. این امر نشان می‌دهد، مجموع هزینه‌های این شرکت‌ها در سال ۱۴۰۵ نسبت به سال قبل آن با رشد ۳۶/۵ درصد همراه است.

۵۰ درصد سود ویژه این شرکت‌ها در سال ۱۴۰۵، حدود ۱/۸ هزار میلیارد تومان خواهد بود. شرکت دولتی پست‌بانک بیشترین سود ویژه را در سال ۱۴۰۵ خواهد داشت که حدود یک هزار میلیارد تومان است. ۵۰ درصد سود ویژه شرکت سهامی ارتباطات زیرساخت در سال ۱۴۰۵، حدود ۷۸۲ میلیارد تومان خواهد بود که نسبت به سال ۱۴۰۴ با کاهش همراه شده است. ۵۰ درصد سود ویژه شرکت سهامی ارتباطات زیرساخت در سال ۱۴۰۴ حدود ۹۶۰ میلیارد تومان بود.

شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۴۰۵ با درآمد ۲۳/۹ هزار میلیارد تومان، بیشترین درآمد را در بین شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات خواهد داشت. اما هزینه‌های این شرکت ۲۴ هزار میلیارد تومان خواهد بود. شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۴۰۵ زیانده محسوب می‌شود.

جدول ۹. بودجه شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

(مبالغ به یکصد ریال)

درصد رشد هزینه	۱۴۰۵				۱۴۰۴				نام شرکت	شماره طبقه‌بندی
	سهم دولت از تقسیم سود	۵۰ درصد سود ویژه	هزینه	درآمد	سهم دولت از تقسیم سود	۵۰ درصد سود ویژه	هزینه	درآمد		
۵۵	۰	۰	۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۳۹,۰۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۵۵,۰۰۰,۰۰۰	شرکت ملی پست جمهوری اسلامی ایران	۲۸۳۱۰۰
۶۱	۰	۳۷۶,۰۵۲	۵,۹۹۷,۸۹۶	۶,۷۵۰,۰۰۰	۱۵,۸۸۷	۳۱۷,۷۵۰	۳,۷۱۴,۵۰۰	۴,۳۵۰,۰۰۰	شرکت سهامی خدمات هوایی پست و مخابرات- پیام	۲۸۳۱۱۰
۵۲	۰	۷,۸۲۵,۰۲۲	۱۶۰,۳۴۹,۹۵۶	۱۷۶,۰۰۰,۰۰۰	۳۳۵,۸۶۰	۹,۵۹۶,۰۰۰	۱۰۵,۸۰۲,۰۰۰	۱۲۴,۹۹۴,۰۰۰	شرکت سهامی ارتباطات زیرساخت	۲۸۳۳۰۰
۱۷۰	۰	۰	۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۰	۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	سازمان فناوری اطلاعات ایران	۲۸۳۴۰۰
۵	۱,۴۸۲,۱۸۷	۱۰,۲۰۰,۰۰۰	۱۷۳,۹۸۰,۰۰۰	۲۱۸,۹۸۰,۰۰۰	۵۶۶,۴۶۰	۴,۳۷۵,۸۰۰	۱۶۵,۴۹۶,۸۳۵	۱۸۳,۴۹۶,۸۳۵	شرکت دولتی پست‌بانک	۲۸۳۹۰۰
۳۶/۵	۱,۴۸۲,۱۸۷	۱۸,۴۰۱,۰۷۴	۵۹۳,۸۲۷,۸۵۲	۶۵۴,۲۳۰,۰۰۰	۹۱۸,۲۰۷	۱۴,۲۸۹,۵۵۰	۴۳۵,۰۱۳,۳۳۵	۴۷۲,۸۴۰,۸۳۵	جمع	

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و ۱۴۰۴، پیوست ۳ [۱].

۸. نکات مهم لایحه بودجه سال ۱۴۰۵

۱. ردیف‌های درآمدی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های تابعه آن در سال ۱۴۰۵، بیش از ۴۳ هزار میلیارد تومان درآمد خواهند داشت. درآمد دولت از این بخش در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، بالغ بر ۳۰ هزار میلیارد تومان بود که این موضوع بیانگر رشد ۴۳ درصدی مجموع درآمدهای وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات است. این مقدار حدود ۰/۷۲ درصد از مجموع منابع بودجه عمومی دولت و ۱/۲۷ درصد از درآمدهای عملیاتی دولت است.

۲. بالغ بر ۲۵/۴ هزار میلیارد تومان (از ۳۰/۳ هزار میلیارد تومان)، معادل ۸۴ درصد از اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و دستگاه‌های اجرایی تابعه آن، در سال ۱۴۰۵ به‌صورت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خواهد شد.

۳. مجموع اعتبارات وزارتخانه مذکور و دستگاه‌های تابعه آن حدود ۲۷ درصد رشد داشته است؛ بر این اساس وزارت ارتباطات توانسته هزینه‌ها را مدیریت کند.

۴. تراز مثبت بین درآمدها و اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات قابل توجه است. درآمدهای وزارت ارتباطات برای سال آینده حدود ۴۳ هزار میلیارد تومان برآورد شده و مجموع اعتبارات این بخش (مشمول بر اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی سرمایه‌ای و اختصاصی) حدود ۳۰/۳ هزار میلیارد تومان است. این امر نشان‌دهنده عدم وابستگی حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات کشور به سایر منابع درآمدی دولت به‌منظور پوشش هزینه‌های خود است.

۵. حدود ۹۳ درصد منابع درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از محل حق‌السهم دولت از اپراتورها حاصل خواهد شد، می‌توان این‌گونه جمع‌بندی کرد که دولت برای تحقق رشد درآمدهای بودجه در بخش فاوا در سال ۱۴۰۵، بیشتر متکی به افزایش درآمد کاروران مخابراتی است.

۶. کل اعتبارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های تابعه آن (۵ شرکت شامل: شرکت زیرساخت، سازمان فناوری اطلاعات، پست‌بانک، شرکت ملی پست، پیام) بالغ بر ۱۱۲ هزار میلیارد تومان است. از این مبلغ حدود ۸۲ هزار میلیارد تومان اعتبارات شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (۷۳ درصد از جمع کل) و حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان اعتبارات وزارتخانه مذکور و سازمان‌های تابعه آن (۲۷ درصد از جمع کل) خواهد بود. کنترل هزینه‌های ۵ شرکت تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، توسط وزارتخانه مذکور ضروری به‌نظر می‌رسد.

۷. شرکت ملی پست، یک شرکت زیانده است. درآمد شرکت مبلغ ۲۳/۹ همت، هزینه‌ها ۲۴ همت و استهلاک ۲۹۰ میلیارد تومان برآورد شده است. همچنین، تکلیف مقرر در جزء «۵» بند «د» ماده (۴۸) برنامه هفتم پیشرفت [۴] مبنی بر «ایجاد سکوی ملی توزیع کالا با همکاری اپراتورها» تاکنون اجرایی نشده است. علاوه‌براین، قابلیت واگذاری بخش عمده‌ای از شرکت ملی پست وجود دارد.

۸. هزینه‌های شرکت ارتباطات زیرساخت از ۱۰۶ همت در سال ۱۴۰۴ به ۱۶ همت در سال ۱۴۰۵ افزایش یافته، که بیانگر رشد ۵۰ درصدی است. با توجه به افزایش قابل توجه هزینه‌های این شرکت نیاز است توجه ویژه‌ای به اجرای احکام مربوط به اصلاح ساختار شرکت زیرساخت مندرج در برنامه هفتم صورت گیرد.

۹. عمده هزینه‌های وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و شرکت‌های تابعه آن در برنامه توسعه شبکه ملی اطلاعات متمرکز است. این برنامه اعتباری حدود ۷۶ هزار میلیارد تومان را در سال ۱۴۰۵ خواهد داشت که حدود ۵۵ هزار میلیارد تومان از آن توسط شرکت‌های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات هزینه خواهد شد. این مبالغ در کنار سایر بودجه مانند صندوق توسعه فیبر نوری و سرمایه‌گذاری‌های اپراتورهای مخابراتی است با توجه به حجم بالای منابع اختصاص یافته برای این موضوع ضروری است، گزارش عملکرد شامل جزئیات هزینه‌کرد و پیشرفت پروژه‌ها در فواصل زمانی سه‌ماهه به مجلس شورای اسلامی ارائه شود.

۱۰. عملکرد صندوق فیبر نوری شفاف نیست. مشخص نیست دو هدف پوشش و اتصال مشترکان به ارتباطات فیبر نوری که در [قانون برنامه پنجساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران](#) تعیین شده است به چه میزان تحقق پیدا خواهد کرد.

۹. جمع‌بندی و پیشنهادها

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات نشان می‌دهد، مجموع درآمدهای پیش‌بینی شده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز ملی فضای مجازی بیش از ۴۳ هزار میلیارد تومان برآورد شده که به‌طور معناداری از مجموع اعتبارات این بخش (حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان) فراتر است. این وضعیت، بیانگر عدم وابستگی حوزه فاوا به سایر منابع عمومی دولت برای پوشش هزینه‌های خود و برخورداری از ظرفیت خوداتکایی مالی است.

درعین حال، مطالعه ساختار منابع نشان می‌دهد که حدود ۹۳ درصد درآمدهای این حوزه از محل حق‌السهم دولت از اپراتورها و کاروران ارتباطی تأمین می‌شود. این تمرکز بالا، در میان‌مدت می‌تواند پایداری منابع را در معرض ریسک قرار دهد. ازسوی دیگر، در سمت مصارف، سهم بالای اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (۸۴ درصد) حاکی از تمرکز دولت بر توسعه زیرساخت‌های ارتباطی، به‌ویژه شبکه ملی اطلاعات، دولت هوشمند و صنعت فضایی است که با اهداف برنامه هفتم توسعه هم‌راست است.

با وجود این نقاط قوت، بررسی عملکرد دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی زیرمجموعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نشان می‌دهد که چالش‌های ساختاری مهمی همچنان پابرجاست. زیان‌دهی شرکت ملی پست، هزینه‌های بالای شرکت ارتباطات زیرساخت و شفافیت ناکافی در برخی صندوق‌ها و برنامه‌های زیرساختی، ازجمله مسائلی است که می‌تواند اثربخشی هزینه‌کرد منابع را کاهش دهد. همچنین، هرچند احکام جدید مرتبط با هوش مصنوعی به‌عنوان یک حوزه نوظهور در لایحه بودجه ۱۴۰۵ پیش‌بینی شده‌اند، اما هنوز سازوکارهای قانونی برای هدف‌گذاری و پایش و ارزیابی دقیق هزینه‌کرد منابع این حوزه ابلاغ نشده است.

پیشنهادهای عملیاتی، تقنینی و نظارتی

۱. میکروالکترونیک

براساس بند «۷» ماده (۱) قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی میزان حقوق گمرکی تلفن همراه در سال ۱۴۰۴ برای گوشی‌های بالای ۶۰۰ یورو ۱۵ درصد تعیین شده است. با توجه به لزوم توسعه صنعت میکرو الکترونیک و ماژول‌های الکترونیکی کمک راننده مربوط به خودروهای متصل و خودران، تأمین منابع مالی برای سرمایه‌گذاری در این حوزه‌ها ضروری است. در این راستا پیشنهاد می‌شود، میزان حقوق گمرکی واردات تلفن همراه بالاتر از ۹۰۰ یورو ۳۰ درصد تعیین شود و مازاد منابع حاصل از این تغییر ذیل برنامه ملی میکرو الکترونیک معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری صرف توسعه صنایع میکرو الکترونیک و ماژول‌های الکترونیکی کمک‌راننده مربوط به خودروهای خودران و متصل شود. به این منظور نیاز است، ردیف مجزایی برای درآمد و مصارف مربوطه لحاظ شود. میزان درآمد ناشی از این تغییر حدود ۳۰۶ همت برآورد می‌شود.

جدول ۱۰. ساختار پیشنهادی حقوق گمرکی تلفن همراه

قیمت (یورو)	قانون بودجه ۱۴۰۴	لایحه بودجه ۱۴۰۵	پیشنهادی ۱۴۰۵
۶۰۰ الی ۹۰۰	۱۵	۱۵	۱۵
۹۰۰ الی ۱۰۰۰			۳۰
۱۰۰۰ به بالا	مازاد بر ۱۰۰۰ یورو ۳۰		

جدول ۱۱. تخمین درآمد حقوق گمرکی تلفن همراه بیش از ۶۰۰ یورو

تخمین درآمد (همت)	قانون بودجه ۱۴۰۴	لایحه بودجه ۱۴۰۵	پیشنهادی ۱۴۰۵
۵۰۲	۵۰۲	۸۶	۱۲۰۲

۲. امنیت سایبری

با توجه به اهمیت تقویت امنیت سایبری کشور در شرایط کنونی و تأکیدات احکام متعددی از برنامه هفتم پیشرفت (از جمله ماده (۱۰۳)) برای این امر، پیشنهاد می‌شود حداقل یک درصد ردیف‌های مصارف تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر دستگاه اجرایی صرف توسعه و ارتقای امنیت زیرساخت‌ها، امکانات رایانه‌ای و خدمات الکترونیکی همان دستگاه اجرایی شود. لذا پیشنهاد می‌شود سازوکار این موضوع در لایحه بودجه برای دستگاه‌های اجرایی در نظر گرفته شود.

۳. شبکه ملی اطلاعات

در بخش مصارف لایحه بودجه ۱۴۰۵ (جدول شماره ۷ لایحه)، حدود ۷۵/۶ هزار میلیارد تومان بودجه برای برنامه توسعه شبکه ملی اطلاعات در نظر گرفته شده است. این مبلغ توسط وزارت ارتباطات و شرکت‌های تابعه آن به مصرف خواهد رسید. جزئیات پروژه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با برنامه توسعه شبکه ملی اطلاعات و همچنین تأثیر نهایی اقدامات

مربوطه در تکمیل برنامه مذکور همچنان دارای ابهام است. پیشنهاد می‌شود در لایحه بودجه، جزئیات پروژه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با برنامه توسعه شبکه ملی اطلاعات و همچنین میزان پیشرفت مورد انتظار دولت در هریک از پروژه‌ها، فعالیت‌ها و اقدامات مربوطه درج شوند.

۴. صندوق توسعه فیبر نوری

در سال‌های اخیر با وجود اعطای کمک‌هزینه از طرف دولت به کاروران مخابراتی برای توسعه فیبر نوری، این کمک‌ها در عمل نتوانسته سبب اجرای تعهدات و تحقق هدف‌گذاری‌های مربوط به اتصال اماکن و منازل به شبکه فیبر نوری کشور شود. همچنین، به‌رغم تأکیدات برنامه هفتم مبنی بر اتصال ۲۰ میلیون مشترک، تاکنون کمتر از یک میلیون اتصال به شبکه فیبر نوری محقق شده است و همچنان فاصله زیادی تا تحقق اهداف برنامه هفتم در این حوزه وجود دارد. با توجه به تحقق نیافتن اهداف توسعه فیبر نوری و همچنین هزینه‌هایی که از طریق صندوق توسعه فیبر نوری کشور و سایر روش‌های مالی برای این منظور انجام شده است، پیشنهاد می‌شود، مبالغ درآمدی و هزینه‌ای صندوق توسعه فیبر نوری کشور و همچنین هدف‌گذاری سال ۱۴۰۵ آن در لایحه بودجه درج شود.

۵. ایجاد سکوی ملی توزیع کالا و محصولات با همکاری اپراتورها

براساس داده‌های لایحه بودجه درخصوص درآمدها و هزینه‌ها شرکت ملی پست این شرکت زیانده محسوب می‌شود. درآمد شرکت مبلغ ۲۳/۹ هزار میلیارد تومان، هزینه‌ها ۲۴ هزار میلیارد تومان و استهلاک ۲۹۰ میلیارد تومان برآورد شده است. با توجه به این موضوع و همچنین لزوم اجرای احکام مقرر در جزء «۵» بند «د» ماده (۴۸) برنامه هفتم توسعه مبنی بر «ایجاد سکوی ملی توزیع کالا و محصولات با همکاری اپراتورها» پیشنهاد می‌شود در لایحه بودجه منابع لازم برای «ایجاد سکوی ملی توزیع کالا و محصولات با همکاری اپراتورها» توسط وزارت ارتباطات لحاظ شود.

۶. تنوع‌بخشی به منابع درآمدی حوزه فاوا

حدود ۹۳ درصد منابع درآمدی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از محل حق‌السهم دولت از اپراتورها حاصل خواهد شد. این بدان معناست که درآمدهای بودجه در بخش فاوا، بیشتر متکی به درآمد کاروران مخابراتی است. به‌منظور تنوع‌بخشی به منابع درآمدی حوزه فاوا پیشنهاد می‌شود ردیف درآمدی جدیدی در لایحه بودجه برای وزارت ارتباطات در حوزه‌های درآمدی مبتنی بر خدمات نوین دیجیتال، خدمات داده، خدمات پردازش داده، خدمات سکویی (پلتفرمی) و فضایی ایجاد شود.

منابع و مآخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۴۰۵.
۲. مجلس شورای اسلامی ایران، قانون الزامات و احکام مورد نیاز قوانین بودجه‌های سنواتی، ۱۴۰۴.
۳. مجلس شورای اسلامی ایران، قانون بودجه ۱۴۰۴.
۴. مجلس شورای اسلامی ایران، قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران.

گزیده سیاستی

لایحه بودجه ۱۴۰۵ با رشد ۴۳ درصدی درآمدهای حوزه فاوا، تمرکز بر توسعه زیرساختهای سرمایه‌ای را دنبال می‌کند؛ اما کاهش وابستگی به حق‌السهم اپراتورها و اصلاح ساختار شرکت‌های دولتی تابعه برای پایداری مالی این بخش ضروری است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir